

Б. В. Дурняк, О. В. Мельников

Українська академія друкарства

**НАЙСТАРІШЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ УКРАЇНИ З ПРОБЛЕМ
ПОЛІГРАФІЇ ТА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ
(до 70-річчя «Наукових записок» академії друкарства)**

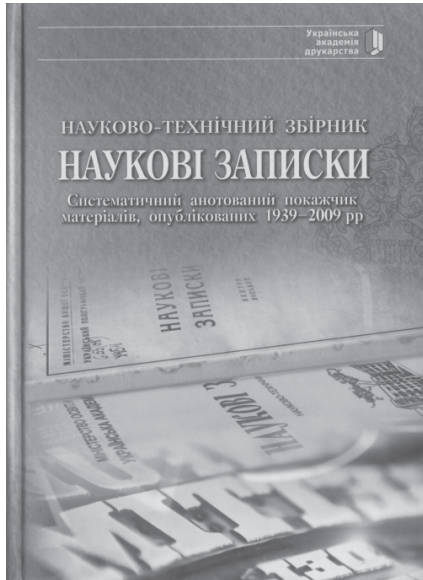
Минулого року виповнилося 70 років відтоді, як у Харкові побачив світ перший випуск «Наукових записок» Українського поліграфічного інституту, що з перервами виходить до сьогодні. У передмові до першого збірника наукових праць його редактори Ф. Д. Шешунов і П. А. Бавіловський писали, що подальше зростання та розвиток вітчизняної поліграфії можливий тільки на науковій основі. Вони стверджували, що відсутність достатньої кількості наукових кадрів сповільнювала розвиток галузі. Цю проблему розв'язували двома шляхами: залученням до роботи в інститут наукових кадрів з інших галузей та створенням аспірантури при закладі.

Потрібно нагадати, що аспірантуру для підготовки наукових кадрів у поліграфічній промисловості було створено ще у 1930 році; тоді ж першу групу аспірантів було прийнято на науково-дослідну кафедру Українського поліграфічного інституту. Проте вже у 1932 році на базі науково-дослідної кафедри було створено Український науково-дослідний інститут поліграфії, куди й була передана аспірантура.

Працівники Українського поліграфічного інституту за час роботи розробили ряд наукових тем, провели дослідження — результатом цього став збірник праць, що побачив світ у 1938 році. У науково-дослідному інституті виходив свій збірник праць. Наступного року в лабораторіях Українського поліграфічного інституту було віддруковано перший випуск «Наукових записок», у передмові до яких було сказано, що у зв'язку з необхідністю поліпшення якості вищої освіти та посилення науково-дослідної роботи кафедр перед журналом ставилося завдання: по-перше, сприяти розвитку науково-дослідної роботи кафедр; по-друге, допомогти студентам включитися в наукову роботу через наукові гуртки; по-третє, удосконалити методику викладання окремих дисциплін, для чого друкувати статті як із загальної методики [викладання], так і з методик окремих дисциплін; по-четверте, у розділі критики та бібліографії здійснювати розбір окремих опублікованих робіт, що стосуються, головним чином, поліграфічної промисловості.

У 1941 році до десятиліття поліграфічного інституту в Харкові московський журнал «Полиграфическое производство» писав: «Наукова робота інституту знаходить відображення в його видавничій діяльності. За час існування закладу (йдеться про 1939–1941 рр. — *авт.*) випущено сім томів його наукових записок... Варто тільки побажати, щоб у подальшому записки укладалися виключ-

но з робіт, що мають безпосереднє значення для технології, економіки та інших питань поліграфічної промисловості». Перший випуск збірника вийшов як записки Українського поліграфічного інституту, інші шість довоєнних випусків були записками Харківського поліграфічного інституту.

Науково-технічний збірник «Наукові записки», системат. анот. покажч. мат., опублік. у 1939–2009 рр. [Текст] / уклад.: Б. В. Дурняк, О. М. Василишин, О. В. Мельников. — Львів: Укр. акад. друкарства, 2010. — 212 с. — ISBN 978-966-322-214-1.

автоматизації поліграфічного виробництва, книгознавства, видавничої справи та організації книжкової торгівлі, економіки й організації поліграфії, природничих і суспільно-гуманітарних наук». Водночас академія видавала міжнародний «Український полімерний журнал», науково-технічні збірники «Поліграфія і видавнича справа», «Комп'ютерні технології друкарства», «Квалілогія книги», тези доповідей звітних науково-технічних конференцій, видавничо-поліграфічний журнал «Палітра друку». Разом з тим виникла потреба у виданні, яке б мало узагальнюючий характер і відображало увесь спектр наукових інтересів учених академії та надавало можливість повно й всебічно висвітлювати їх здобутки.

Якщо спочатку в збірнику окреслювалися наукові здобутки вчених Української академії друкарства, то поступово географія розширювалася й почали публікуватися автори з інших організацій України, а відтак і з-за кордону. Збірник безперервно виходив у 1939–1941 роках, потім була вимушена пере-

Видання «Наукових записок» Українського поліграфічного інституту, перерване Великою Вітчизняною війною у 1941 році, відновилося у Львові 1947 року. До 1962 року, коли видання журналу знову припинилося, побачило світ вісім томів записок. Випуски 1950 і 1952 років виходили як матеріали наукової сесії Українського поліграфічного інституту ім. Івана Федорова. Дванадцятий том журналу видруковано в двох частинах. Випуски 1961 та 1962 років були спеціалізованими та присвячені механіко-математичним дослідженням (т. XIII), питанням теорії поліграфічних машин (т. XIV) та економіці поліграфічного виробництва (т. XV).

Після майже сорокарічної перерви 1999 року видання «Наукових записок» уже Української академії друкарства було відновлене. У вступі до збірника редколегія наголошувала на тому, що в ньому «передбачається публікувати результати теоретичних та експериментальних досліджень у галузі поліграфічного машинобудування, поліграфічної технології і матеріалів, інформаційних технологій і

рва, викликана війною, далі друкувався нерегулярно: у 1947, 1950, 1952, 1955, 1957, 1958, 1961, 1962 роках. У зв'язку з упорядкуванням видавничої діяльності міністерств, комітетів, відомств та організацій протягом наступних років журнал не виходив. З 1999 року публікувався неперервно, а в 2001-му та з 2006-го — двічі на рік, в інші роки — по одному разу. З першого по сьомий, одинадцятий, перша частина дванадцятого та чотирнадцятий випуски записок видавалися російською мовою, з восьмого по десятий, друга частина дванадцятого, тринадцятий, п'ятнадцятий та всі наступні випуски — українською. Сьогодні збірник друкується українською мовою, а у виключних випадках матеріали публікуються англійською, німецькою, польською та російською мовами.

Коли автори статті укладали систематичний покажчик матеріалів, опублікованих у записках у 1939–2009 роках, вони зіткнулися з відсутністю у фондах бібліотеки Української академії друкарства довоєнних випусків збірника. У результаті пошукової роботи в бібліотеках Києва, Харкова, Львова вдалося віднайти шість із семи довоєнних випусків «Наукових записок». Доля шостого випуску залишилася невідомою, авторам не вдалося його розшукати.

Усі, хто цікавиться інформацією про збірник і матеріали, що друкувалися в ньому, можуть звернутися до систематизованого анотованого покажчика матеріалів, опублікованих у науково-технічному збірнику, який охоплює з перервами період у сімдесят років — з 1939 по 2009 роки. Для зручності інформація про публікації згрупована в покажчику у вісім розділів: про академію, підготовка кадрів (перша група матеріалів); важливі загальноекономічні питання, економіка й організація видавничої та поліграфічної діяльності (друга група); видавнича справа і редагування; книгознавство та книгорозповсюдження; спеціальні історичні дослідження (третя); загальне та поліграфічне машинобудування, охорона праці та екологія (четверта); загальне та поліграфічне матеріалознавство (п'ята); технологія поліграфічного виробництва (шоста); інформаційні технології у видавничих і поліграфічних процесах (сьома); рецензії, огляди, ювілеї (восьма). Кожен опис статті, надрукованої в записках і наведений у покажчику, супроводжується анотацією. Якщо назва статті повністю розкриває зміст, вона анотацією не супроводжується.

Сьогодні «Наукові записки Української академії друкарства» є збірником наукових статей з технічних та економічних наук і соціальних комунікацій авторів з Української академії друкарства й інших наукових організацій і вищих навчальних закладів України та з-за кордону. Засновником його є Українська академія друкарства Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. Усі статті, що надходять до видавництва, проходять зовнішнє та внутрішнє рецензування, ретельно редагуються. Державним комітетом телебачення і радіомовлення України «Наукові записки» зареєстровані як засіб масової інформації (свідоцтво про державну реєстрацію КВ №7651 від 30.07.2003 р.).

З 2006 року збірник можна передплатити й отримувати через мережу «Укрпошти». Кожен номер, окрім передплатників та установ, визначених ВАКом України, до яких обов'язково повинні надсилатися наукові видання,

безоплатно отримують організації в Україні й закордоном, з якими співпрацює академія друкарства.

Статті, що друкуються в збірнику «Наукові записки», реферуються у реферативному журналі «Джерело» та ВИНИТИ, а інформація про сам збірник розміщена в Інтернеті.

Постановою президії Вищої атестаційної комісії України збірник включено до переліку наукових фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата технічних (постанова від 18.11.2009 р. №1–05/5), економічних (постанова від 10.02.2010 р. № 1–05/1) наук та соціальних комунікацій (постанова від 10.03.2010 р. № 1–05/2).

Перед пам'ятними подіями людська свідомість зазвичай відновлює пройдене, аналізує досягнуте. Так сталося і цього разу — 70-річчя від дня заснування журналу пожвавило інтерес до історії його утворення, розвитку та діяльності. За роки, що минули, журнал змінився не лише тематично та за періодичністю — з цього року збірник став виходити чотири рази на рік, — а й набув високого фахового рівня матеріалів. Маємо надію, шановні читачі, що в майбутньому збірник удосконалюватиметься і розширюватиме свої обрії.